

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 10 strani in Gospodarske Novice.

Katoliški shod v Ljubljani.

Letošnji katoliški shod obeta postati nad vse veličasten. V vseh slovenskih in hrvaških krajih se pripravljajo ljudstvo, da se ga udeleži. Začel se bo s slovesnim posvečenjem slovenskega in hrvaškega naroda Brezmadežno Spočeti.

Slavnostni obhod dne 24. avgusta bo izredno slikovit in čarovit. V obhodu bo korakalo okoli 2500 slovenskih Orlov. Iz mnogih krajev bodo prišli udeleženci v starih narodnih nošah. Pred skupinami se bodo nosile nebrojne društvene zastave iz vseh slovenskih krajev, na čelu stare zastave, pod katerimi so se Slovenci in Hrvati skupno borili in umirali za sveto vero in prostost svoje domovine nasproti Turkom. V svečanem obhodu bo sviralo mnogo glasb. Prijavljen je tudi dohod 500 Čehov, med njimi bo okoli 300 čeških Orlov in mnogo narodnih noš. Poljaki imajo v Krakovu poseben pripravljalni odbor in prijavljena je že mnogoštevilna udeležba. Poljski delavci pridejo z lastno godbo. Iz krakovske okolice pa pride velika skupina poljskih kmetov v svojih slikovitih narodnih nošah.

Hrvati pridejo s posebnimi vlaki v Ljubljano. Iz Kranjskega je prijavljenih nad 7000 udeležencev. Tudi koroški Slovenci bodo imeli poseben vlak, za kojega se je oglasilo že 600 udeležencev. Vse hrvaške in slovenske dežele bodo odlično zastopane.

In Slovenski Štajer?

Vzdignimo se tudi mi, še je čas za odločitev in pohitimo dne 24. avgusta v častnem številu v našo belo Ljubljano!

Mir je blizu.

Prvi sklep, ki so ga balkanski nasprotniki v Bukareštu sklenili, je sicer iznenadil, a vendar razveselil ves svet. V Nišu nista Srbija in Grčija hoteli ničesar slišati o kakem premirju na bojišču, v Bukareštu pa se je takoj sklenilo peščno premirje. Odkod namah in nenadoma ta prevrat? Bolgari so se zadnje dni na bojiščih, prav vrlo držali, nasproti Grkom so dosegli pod občudovanjem generalom Ivanovim celo važne vspehe, tako da je stik med grško in srbsko armado zopet pretrgan. Med Bolgari je minula prvotna zmešnjava, sedaj zopet jasno gledajo na pota, po katerih jim je hoditi. A tudi ves svet vidi, da položaj na bojišču za Bolgare ni tako nevaren, kakor se je domnevalo. Srbi niso napredovali, Grki so v 32 dni trajajoči vojski napredovali le za par dnevni maršev in vrhu tega še jih je general Ivanov zvalil tako v stran, da je njih zveza s Srbi zopet pretrgana.

Premirje se je začelo v četrtek, dne 31. julija popoldne in je trajalo do torka, dne 5. avgusta popoldne. Ker moramo vrste za prvo stran vsled visokega števila iztisov prej pisati, bomo med najnovejšimi vestmi poročali, kaj bo od 5. avg. popoldne naprej: ali mir sklenjen, ali podaljšanje premirja, ali zopet kako presenečenje.

V Bukareštu je sedaj velik sejm vseh evropskih držav, velikih in malih. Sicer se pogajajo samo Bolgari, Srbi, Grki in Rumunci, vendar tudi druge države zasledujejo pri teh pogajanjih po svojih poslanikih v Bukareštu svoje posebne težnje. Rusija in Avstrija podpirata Bolgarijo, ker nočeta, da se preveč oslabi. Avstrija še posebej podpira Rumunijo, ker si jo hoče ohraniti na svoji strani. Nemčija podpira Grčijo, s tem tudi Srbijo in Turčijo, nekoliko iz nasprotstva proti Avstriji, nekoliko pa iz gospodarskih ozirov, ker si želi na Balkanu zasigurati odjemalce za svoje industrialne izdelke. Omeniti moramo, da je nemška politika v zadnjem času zopet bolj naklonjena Avstriji, posebno odkar se je zgodilo, da gresta Rusija in Avstrija pri mirovni pogajanjih v Bukareštu skupaj, ker imata skoraj istoveten načrt za ureditev balkanskih razmer. Z nekako vsiljivostjo prinašajo sedaj nemški listi vest, da bo letos prišel

cesar Viljem na lov k našemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu. Toda naši avstrijski uradni listi molčijo o tem. Anglija podpira Turčijo, a tudi Bolgarije noče preveč oslabi, in posebno ker ne želi, da bi Grčija postala na morju premogočna. Francija zvesto podpira Rusijo, Italija nas.

Kar si tiče Turčije, je svoje „zmagovite bojne pohode“ nasproti Bolgariji ustavila. Enver beg še sicer sedi v Odrinu, toda vse velevlasti so edine v tem, da morajo Turki vrniti Bolgarom Odrin. Anglija in Nemčija delata na to, da bi se v nagrado Turkom zboljšala meja Midia—Enos. Zboljšava bo neznatna.

Iz Bukarešta prihajajo te vesti: Rumunija in Bolgarija sta se že pogodili in bosta pri nadaljnjih pogajanjih skupno nastopali. Veliko nasprotje še je med Bolgari in zvezanimi Srbi ter Grki. Srbi in Grki so stavili zahteve, kakor da bi že s svojimi armadami stali v Sofiji, a Bolgari, kakor da bi bili najslavnejši zmagovalci. Toda zahteve so menda tako visoke, da lažje barantajo, popuščajo, se kažejo miroljubne. Poroča se, da med Srbi in Bolgari res že ni več mnogo nasprotij. Bolj nepopustljivi se kažejo Grki. Ne pustili bi radi Bolgarov na morje, in če že, ne privoli bi jim radi nobene lahke dostopne luke. Mogoče, da o pogajanjih v Bukareštu prinesemo med najnovejšimi vestmi že zelo zanimiva poročila.

Na bojiščih.

Poročila o poteku dosedanje vojske so prihajala zadnji čas v svet skoro samo od grške in srbske strani. Nasprotniki Bolgarov so vedno poročali o bolgarskih porazih in izgubah. Če bi si kdo zaznamoval vso to „napredovanje“ Grkov in Srbov, biti bi morala sedaj že vsa Bolgarija v srbskih in grških rokah in število padlih Bolgarov bi presegalo že število bolgarskega prebivalstva. Sedaj pa prihajajo verojetna poročila, da Bolgari sploh niso bili ne po Srbih, ne po Grkih tako tepeni, kakor se je poročalo. Na severnem bojišču, to je pri Zaječarju, Pirotu in krog Krive Palanke se Srbi sploh niso pomaknili ne za en meter proti Bolgarom, tako dobro so se držale bolgarske čete. Južna bolgarska armada pod spretnim vodstvom odrinskega junaka generala Ivanova, ki je štela več kot trikrat manj vojakov kakor grška, je spretno zadrževala sovražno premoč. Grkom se je posrečilo napredovati le nekaj kilometrov proti severu. Dne 30. julija pa se je posrečilo generalu Ivanovu doseči nad Grki velik vspeh. Se predno je nastopilo premirje, je bolgarsko desno krilo na Pečevem polju prodrlo proti jugu, zavzelo važne postojanke in odrezalo zvezo med Srbi in Grki. Tudi na levem krilu pri Kresni dolini so Bolgari napredovali, tako da je grška armada na obeh krilih obkoljena in ji preti nevarnost, da jo Bolgari napadejo za hrbtom, če se bodo sovražnosti po 5. avgustu zopet nadaljevale. Rumunska armada je dobila baje te dni povelje, da se naj zopet umakne nazaj. O stanju in premikanju turške armade manjka poročil.

Kaj bo z Odrinom?

Usoda Odrina se čudno suče. Na tisoče in tisoče bolgarskih junakov je storilo smrt za to mesto, cel krščanski svet se je veselil zmage Bolgarov, a sedaj so Turki brez boja zopet postali lastniki tako važnega mesta. Svet se povprašuje, kaj bo z Odrinom, kdo bo pravi lastnik mesta? Ali bo ostalo v veljavi znano londonsko določilo, da pripade Odrin in vso tracijsko ozemlje do črte Midia—Enos Bolgariji? Turki, ki so na slovit Selimovi mošiji v Odrinu namesto križa zopet postavili polumesec, pregnali z mesta krščansko prebivalstvo, ali pa ga pobili, pravijo: Odrin je naš in ga ne damo več. Znani Enver beg, ki je sedaj nekaj gospodar Odrina in pokrajine Tracije, je baje sporočil turški vladi, da mesta nikakor ne pusti in ga bo branil na lastno pest tudi proti volji vlade. Turški prestolonaslednik Jusuf Izedin je pretečeni teden vkorakal v Odrin, kjer je bil zelo slovesno sprejet. Carigranski mohamedanci so priredili v mošiji sv. Sofije slavnostno službo božjo v zahvalo za zopetno osvojitve Odrina. Velike množice Turkov romajo v „sveto mesto“ Odrin.

Kaj pa velevlasti? Rusija in Avstrija zavzemata stališče, da se mora Odrin na vsak način odstopiti Bolgarom; Nemčija pa, ki je najstrupenejša

sovražnica Slovanov, se postavlja bolj na stran Turčije, ravnotako tudi Anglija. Angleški državni tajnik Grey je dne 31. julija v seji angleške zbornice podal izjavo, po kateri je namignil, da bi Anglija bila prej za to, da se Odrin prepusti Turčiji, kakor pa, da bi se skušalo potom evropskih velevlasti prepoditi Turke iz zavzetega mesta. Angleško stališče se sledeče razlaga: V skupni angleški državi je okrog 200 milijonov mohamedancev in da bi se te še bolj priklenilo na Anglijo, je kramarski Anglež na strani Turkov. Nemčija pa ima tudi od Turčije velik dobiček pri svoji trgovini in računa, da bo nemška trgovina v evropski in azijski Turčiji še bolj cvetela, če se dela Nemčija prijazno Turčiji in njenim željam po Odrinu. O Rusiji se govori, da bo ona na vsak način pregnala Turke z Odrina in da ji bo pri tem Avstrija pomagala. A kakor vse kaže, ne bo najbrž ne eno, ne drugo res, ampak bodo Turki Odrin popustili le, če se jim bo zanj dalo dobro odškodnino. Turška vlada je poslala na velevlasti poročilo, da zahteva, radi varstva Carigrada in Dardanel, naj bo reka Marica bodoča meja med Turčijo in Bolgarijo. Ta meja je baje življenjsko vprašanje Turčije. Odrin se je zopet zasedel, da se ugotovi vroči želji turške armade in cellega mohamedanskega prebivalstva. Če se tem turškim željam ugoti, je Turčija pripravljena, uvesti v Armeniji in Arabiji od Evrope zahtevane preosnove na korist tamošnjih kristjanov. S temi sladkimi besedami hoče Turčija slepiti Evropo. Novejše vesti pravijo, da je baje Turčija pripravljena, Odrin Bolgariji vrniti pod sledečimi pogoji: 1. Odrin postane skupna last; 2. imenuje se verski zastopnik sultanov; 3. meja Enos—Midia se v Turčiji v prilog spremeni.

General Ivanov — junak.

Sedanji vrhovni poveljnik bolgarske armade, general Ratko Dimitriev, se je nasproti poročevalcu dunajskega lista „Reichspost“ posebno pohvalno in navdušeno izražal o generalu Ivanovu, ki vodi bolgarske čete nasproti grškim. Rekel je: V prostoru Gjevglji—Seres—Kavala je imel general Ivanov, že znani junak izpred Odrina, v celem 26.000 mož na razpolago, Grki več kot trikrat toliko. Vsako ped zemlje je moral grški sovražnik drago plačati s krvjo svojih najboljših vojakov. Južno krilo Ivanove armade je bilo napram Grkom v taki manjšini, da se je moralo umikati. Toda umikanje se je izvršilo naravnost duhovito, tako da vojna zgodovina zna samo še za en primer, namreč umikanje velikega vojskovodje Napoleona. Ivanov se je sicer umikal, toda neprenehoma še je delal izpade, tako da se je držal med reko Vardar in jezerom Dojran od 30. junija do 10. julija. Njegovo zadržanje je bilo junaško, neverjetno drzno. Po tem se je umaknil čez goro Bjelasnico. Dva dni prej sem brzojavil Ivanovu: „Drži se še 24 ur ali pa umri — toda pred Bjelasnico!“ Držal se je dalje časa, kakor sem zahteval in jaz neprikrito občudujem junaštvo Ivanovu. Car Ferdinand nima sredstva, da bi Ivanova primerno odlikoval. Da se je Ivanov tako dolgo držal pred Bjelasnico, s tem je rešil dve diviziji generala Kovačeva gotove pogube, ki sta se pred Srbi umaknili čez Radovišče v Strumino dolino proti Džumaji. Rešil je dve diviziji, 150 topov, 1200 voz z živežem in strelivom — vse to je zasluga Ivanovega. Bjelasnica vzbuja v vsakem Bolgaru žalostne spomine. Grški cesar Bazilij je dal ondi 15.000 ujetim Bolgarom iztakniti oči...

Kaj se govori o dr. Danevu.

Da je prišla Bolgarija v tako veliko zagato: da se je vojna sreča začela obračati naenkrat proti Bolgarom, da so se Rumuni in Turki prikazali naenkrat za hrbtom Bolgarov, da je bila Bolgarija kakor v kletki, od vseh strani obdana od sovražnikov; krivda na tem se v Bolgariji splošno pripisuje prejšnjemu ministrskemu predsedniku dr. Danevu. Ksličko je resnice na tem, pokazala bo preiskava, ki je naperjena proti njemu. Istina pa je, da je Danev danes ujetnik, ki se ne sme prikazati med svojim ljudstvom. Ko je dan pozneje po njegovem padcu prišla njegova soproga v soljsko bolnišnico, so si ranjenec trgali obveze in prisilili s tem gospo dr. Daneva, „so-progo izdajalca“, da je takoj ustavil svoje gotovo požrtvovalno delovanje. Ko je zazvedela armada v o-